

Ю. В. Драгнєв, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Драгнєв Ю. В.

Застосування інформаційних технологій у процесі професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури

У статті розглядається думки вчених з приводу застосування інформаційних технологій в освіті. Приділяється увага розгляду професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури із застосування інформаційних технологій в навчальному процесі.

Ключові слова: інформаційні технології, професійне становлення, майбутні вчителі фізичної культури.

Драгнєв Ю. В.

Применение информационных технологий в процессе профессионального становления будущего учителя физической культуры

В статье рассматриваются мнения ученых по поводу применения информационных технологий в образовании. Уделяется внимание рассмотрению профессионального становления будущего учителя физической культуры с применением информационных технологий в учебном процессе.

Ключевые слова: информационные технологии, профессиональное становление, будущие учителя физической культуры.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

У сучасному суспільстві інформаційні технології міцно увійшли в усі галузі виробництва. Це також стосується сфери фізичної культури і спорту. Застосування інформаційних технологій здійснюється як в навчальному процесі, де готуються фахівці з фізичної культури, так і у галузі спорту, де потрібні спеціальні знання, уміння і навички: аналіз техніки руху спортсмена відповідно до біомеханічних параметрів, створення техніко-тактичних схем,

адаптаційні моделі можливостей спортсменів та їх реакції на фізичне навантаження у різних зонах інтенсивності.

Р. Клопов, фахівець у галузі застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх вчителів фізичного виховання і спорту, вважає, що „освітні реформи в країнах світу тісно пов’язані з впровадженням інформаційних технологій у процеси навчання молодого покоління та професійної підготовки майбутніх фахівців. Більшість країн світу стратегічним вважають надання комп’ютеризованих робочих місць для ефективного забезпечення неперервної освіти різних груп населення, оснащення навчальних закладів усіх рівнів новітнім поколінням різноманітних технологічних засобів для модернізації освітніх процесів, створення підґрунтя для набуття необхідних навичок та рівня професійної компетентності у напрямках професійної підготовки” [9, с. 50]. Твердження Р. Клопова про те, що освітні реформи в країнах світу тісно пов’язані з впровадженням інформаційних технологій у процес професійної підготовки майбутніх фахівців, повністю відповідає сучасному стану модернізації вищої школи нашої держави. Для майбутнього вчителя фізичної культури використання інформаційних технологій в навчальному процесі надає можливість підвищити рівень своєї професійної підготовленості відповідно сучасним вимогам до фахівців нового типу у галузі фізичного виховання і спорту.

Д. Васильєв говорить, що „досягнення високих результатів в області фізичного виховання студентської молоді знаходиться в прямій залежності від рівня підготовленості викладацьких кадрів, що багато в чому визначається масштабом використання інформаційних технологій. Потреба в створенні і використанні повчальних програм, інформаційних систем, програм контролю і корекції дозволяє, кінець кінцем, ефективно здійснювати педагогічний процес у ВНЗ. Відомо, що сучасні комп’ютерні технології надають можливість на вищому якісному рівні організувати процес фізичного виховання, дозволяють сумістити функції накопичення,

зберігання, аналізу, систематизації масивів інформації і оцінки підготовленості що займаються, реалізувати індивідуальний підхід в процесі фізичного виховання за допомогою використання сучасних комп'ютерних технологій і, зокрема, персоналізації рекомендацій по корекції, наприклад, виявлених відставань у фізичній підготовленості. Актуальним є створення у вузах інформаційних банків даних, що надають можливість систематизувати інформацію про рівень здоров'я студентської молоді, про її фізичний розвиток. Такі банки даних дозволять здійснювати аналіз результатів педагогічних дій за принципом зворотного зв'язку, коректувати їх" [3]. Слід зазначити, що дійсно професійне становлення майбутнього вчителя фізичної культури знаходиться в залежності від рівня підготовленості професорсько-викладацького складу, вмінням використовувати інформаційні технології в навчальному процесі. Ми згодні з думкою Д. Васильєва про те, що сучасні комп'ютерні технології надають можливість на якісному рівні організувати процес фізичного виховання, дозволяють зберігати, систематизувати масиви різноманітної інформації, і саме це створює необхідні передумови для професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформатизації навчального процесу ВНЗ.

Зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Стаття виконана в руслі досліджуваної в Інституті фізичного виховання і спорту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка теми „Теорія і методика застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і основ здоров'я в умовах неперервної освіти” (Державний реєстраційний номер 0110U000756).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Розгляду використання інформаційних технологій в навчальному процесі присвячено дисертаційні дослідження багатьох учених, де ними приділяється увага: інформаційним технологіям у фізичному вихованні (Д. Васильєв, С. Гур'єв, Л. Заневська, Р. Клопов, І. Циба та ін.) [3; 6; 8; 9; 14]; інформаційним

технологіям у фізичній культурі (Г. Генсерук, Г. Дробінін, С. Козлова та ін.) [5; 7; 10]. Розгляду професійному становленню майбутніх учителів присвячено дисертаційні дослідження таких учених (Г. Абрамян, М. Лучиніна, В. Шишкіна та ін.) [1; 12; 15].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета даної статті полягає в тому, щоб розкрити важливість застосування інформаційних технологій у процесі професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для ефективної професійної діяльності майбутнього вчителя фізичної культури, який житиме в інформаційному суспільстві, необхідно не тільки вдало застосовувати інформаційні технології в професійній діяльності, але і навчитися раціонально використовувати певну професійну інформацію для розвитку професійно-креативного мислення.

В. Кунченко, Л. Дудко наголошують на тому, що, на основі нових інформаційних технологій, телекомунікаційних технологій, глобальних телекомунікацій з'являється можливість увійти до широкого світу інформації, організувати діалог культур. Створюються передумови і умови для інтеграції освітніх систем, для створення єдиного освітнього і інформаційного простору (з використанням глобальної мережі Інтернет, технологій Microsoft, Netscape і ін.). Виникла світова інформаційна мережа: заміна письмових повідомлень електронною поштою, усних дискусій – чатами і телеконференціями, поліграфічної форми книг, довідників електронними версіями, перетворення бібліотек на електронні бібліотеки, в комп'ютерні зали і так далі. Наступальний етап в розвитку системи освіти характеризується можливістю виходу освітнього процесу за рамки конкретного навчального закладу (і навіть країни). В зв'язку з цим виникає проблема інтеграції освіти, створення єдиного освітнього і інформаційного простору [11, с. 58]. Ми цілком погоджуємося з тим твердженням, що

проблема інтеграції освіти, створення єдиного освітнього і інформаційного простору потребує значної педагогічної уваги. Саме на цьому фундаменті, нам здається, треба формувати особистість майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформатизації освіти, де вирішальну роль буде відгравати інформаційно-освітній простір, як інтегральне педагогічне явище в сучасній педагогічній освіті.

Продовжуючи свою думку В. Кунченко, Л. Дудко вважають, що „змінюється весь навчальний процес, його форма, структура, способи навчання, методи і методики передачі знань. Корінним чином змінюється і форма подачі навчального матеріалу. З'явилися нові форми передачі знань: інтерактивні „живі” тексти і гіпертексти, аудіо-візуальні засоби (реальна кольорова палітра, тривимірна графіка, мультимедійні компоненти), комп'ютеризовані практикуми, інтерактивна, мультимедійна або віртуальна допомога, компакт-диски, електронні кейси тощо [11, с. 59]. Увесь перелік нових форм подачі навчального матеріалу та знань, на нашу думку, характеризує те, що проблема інформатизації навчального процесу потребує ґрунтовного вирішення. Впровадження нових форм в навчальний процес вимагає від майбутнього вчителя фізичної культури не тільки знати про їх існування, а й активно ними користуватися самостійно та за допомогою викладачів. Зміна всього навчального процесу, його оптимізація впровадженням інформаційних технологій створює специфічний фундамент для виховання нового покоління студентської молоді в галузі „Фізичне виховання, спорт, здоров'я людини”. Це потребує від майбутнього вчителя фізичної культури глибокого усвідомлення важливості професійного самовиховання в інформаційно-освітньому просторі в умовах неперервної освіти.

В. Сластьонін, І. Ісаєв, Є. Шиянов вважають, що „в основі професійного самовиховання, як і в основі діяльності вчителя, лежить суперечність між метою і мотивом. Забезпечити зрушення мотиву на мету – означає викликати дійсну потребу в самовихованні. Викликана таким чином

потреба вчителя в самовихованні надалі підтримується особистим джерелом активності (переконаваннями; відчуттями довга, відповідальності, професійній честі, здорової самолюбності тощо). Все це викликає систему дій із самовдосконалення, характер яких багато в чому зумовлюється змістом професійного ідеалу. Іншими словами, коли педагогічна діяльність набуває в очах вчителя особистісної, глибоко усвідомленої цінності, тоді і виявляється потреба в самовдосконаленні, тоді і починається процес самовиховання” [13]. У процесі професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури самовиховання відіграє майже не ключову роль. Але для того, щоб в інформаційно-освітньому просторі майбутній вчитель мав можливість до самовиховання необхідно забезпечити його не тільки персональним комп’ютером, доступом до мережі Internet, а й цілеспрямованою діяльністю щодо самовдосконалення як до вступу у ВНЗ, у процесі навчання у ВНЗ, так і після його закінчення в професійній діяльності протягом усього життя. Усе це повинно викликати, як говорять вчені В. Сластьонін, І. Ісаєв, Є. Шиянов, систему дій із самовдосконалення.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальшого їх розвитку. Розкривши важливість застосування інформаційних технологій у процесі професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури необхідно зазначити, що ця проблема нова і потребує належної уваги з боку науковців різних галузей науки: психології, філософії, соціології, професійної педагогіки, фізичної культури і спорту тощо. У перспективі планується розглянути акмеологічний підхід до професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури в інформаційно-освітньому просторі.

Література

1. **Абрамян Г. В.** Теоретические основы профессионального становления педагога в информационной среде / Геннадий Владимирович Абрамян : Дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 : Санкт-Петербург, 2001. – 510 с.

2. **Антропова А. Ю.** Педагогически значимые признаки процесса профессионального становления личности будущего педагога. – Режим доступа : <http://vypuskniki.kspu.ru/doc/03/Ready.htm>

3. **Болотов В. А.** Становление личности и профессионального развития учителя / В. А. Болотов. – М. : Молодая гвардия, 2005. – 119 с.

4. **Васильев Д. А.** Педагогические условия применения современных информационных технологий в физическом воспитании студентов в процессе их профессиональной подготовки в вузе : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Васильев Денис Алексеевич. – Курск, 2006. – 183 с.

5. **Генсерук Г. Р.** Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності : дис... канд. пед. наук / Генсерук Галина Романівна : 13.00.04 / Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. - Т., 2005. – 204 с.

6. **Гурьев С. В.** Использование новых информационных технологий в процессе физического воспитания дошкольников : Дис. ... канд. пед. наук / Гурьев Сергей Владимирович : 13.00.07 : Екатеринбург, 2003. – 149 с.

7. **Дробинин Г. В.** Управление сферой „физическая культура и спорт” с применением информационных технологий (На примере Томской области) : Дис. ... канд. пед. наук / Дробинин Геннадий Владимирович : 13.00.04 : Томск, 2003. – 183 с.

8. **Заневська Л. Г.** Застосування інформаційних технологій у рекреаційно-туристській діяльності фахівців фізичного виховання : дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту / Заневська Людмила Георгіївна : 24.00.02 / Львівський держ. ун-т фізичної культури. – Л., 2007. – 233 с.

9. **Клопов Р. В.** Використання інформаційних технологій в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту в країнах європейського союзу / Р. В. Клопов // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2009. - № 4. – С. 50 – 55.

10. **Козлова С. Ж.** Эффективность информационных технологий в профессиональной подготовке студентов высших учебных заведений физической культуры : Дис. ... канд. пед. наук / Козлова Светлана Женадьевна : 13.00.04 : Челябинск, 1999. –173 с.

11. **Кунченко В. И., Дудко Л. А.** Информационное общество и новая модель образования / Л. А. Дудко, В. И. Кунченко // Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій / матеріали Міжнародної наукової конференції. Частина 3. – Суми, 2008. – С. 57 – 60.

12. **Лучинина М. И.** Педагогическая направленность музыкальной подготовки в педвузе как фактор профессионального становления будущих учителей / Лучинина Марина Ивановна : Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 : Санкт-Петербург, 2003. – 204 с.

13. **Сластенин В. А.** Педагогика : Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Сластенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; Под ред. В. А. Сластенина. – М. : Издательский центр „Академия”, 2002. – 576 с.

14. **Цыба И. А.** Методика применения средств оздоровительной аэробики в физическом воспитании студентов с использованием современных информационных технологий : Дис. ... канд. пед. наук / Цыба Ирина Анатольевна : 13.00.04 : Москва, 2000. – 161 с.

15. **Шишкина В. А.** Педагогическое сопровождение личностно-профессионального становления будущих учителей изобразительного искусства : дис. ... д-ра пед. наук / Шишкина Виктория Авенировна : 13.00.02, 13.00.08. : Москва, 2006. – 386 с.

Dragnev Y. V.

Application of information technologies in the process of the professional becoming of future teacher of physical culture

In the article opinions of scientists are examined concerning application of information technologies in education. Attention of consideration of the professional becoming of future teacher of physical culture is spared with the use of information technologies in an educational process.

Keywords: information technologies, professional becoming, future teachers of physical culture.

Відомості про автора

Драгнев Юрій Володимирович – доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Наукові інтереси зосереджено навколо проблематики професійного становлення майбутнього вчителя фізичної культури в інформаційно-освітньому просторі.